

УДК 378.147:811.111'81'25

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-8\(14\)-279-292](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-8(14)-279-292)

Савицька Лариса Володимирівна кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації, факультет підготовки іноземних громадян, Харківській національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків, <https://orcid.org/0000-0002-9158-6304>

Ковальова Калерія Леонтіївна кандидат філологічних наук, доцент, кафедра іноземних мов та міжкультурної комунікації, факультет підготовки іноземних громадян, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків, <https://orcid.org/0000-0001-6718-8034>

Безугла Ірина Валентинівна старший викладач кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації, Факультет підготовки іноземних громадян, Харківській національний економічний університет імені Семена Кузнеця, пр-т Науки, 9-А, м. Харків, 61166, <https://orcid.org/0000-0002-6285-2060>

ВПЛИВ ПЕРЕКЛАДУ НА МІЖКУЛЬТУРНУ КОМУНІКАЦІЮ: АСПЕКТИ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЛІНГВІСТИКИ

Анотація. У статті розглянуто вплив перекладу на міжкультурну комунікацію з урахуванням аспектів філології та лінгвістики. У дослідженні зосереджено увагу на ролі перекладу у сприянні взаєморозуміння між різними культурами й мовами. Вислів «міжкультурна комунікація», набуває нового значення, у межах вивчення перекладу в міжкультурній комунікації. Метою цього дослідження є вісь рефлексії, гіпотезу якої можна сформулювати так: переклад мов це – переклад культур. Фундаментальною проблемою цієї наукової розвідки є статус лінгвістики та філології щодо текстового об'єкта. Фактично апарат перекладу визначає соціокультурний рівень, з якого походить вихідний текст, у парадоксальний ретроспективний спосіб. Постає також питання про те, чи можливо перекласти неказане

та описати іншу культуру. У дослідженні також розглянуто питання стосовно ролі перекладача як посередника між культурами й важливість його мовних і культурних компетенцій. Розглянуто методи й стратегії перекладу, що сприяють збереженню сенсу й ефективній міжкультурній комунікації.

Ці різноманітні рефлексії сприяють розширенню лінгвістичної проблематики до власне філософського питання про зв'язок між перекладом і міжкультурну комунікацію. У статті переклад зазначено як парадигму міжкультурної комунікації та рефлексивний засіб для критичного аналізу сучасності. Крім того, у дослідженні проаналізовано вплив мовних, культурних і соціальних факторів на процес перекладу та його результати. Розглядаються проблеми, що виникають під час передачі ідей, концептів і культурних нюансів з однієї мови на іншу, а також важливість урахування контексту й специфіки кожної культури.

Висновком статті є те, що переклад впливає на міжкультурну комунікацію, допомагаючи зменшити бар'єри між мовами й культурами. Урахування філологічних і лінгвістичних аспектів перекладу є ключовим для забезпечення точності й ефективності комунікації між різними культурами.

Ключові слова: операція перекладу, міжпредметний зв'язок, фасилітатори міжкультурної комунікації, мовна компетенція, культурна компетенція, стратегії перекладу.

Savytska Larysa Volodymyrivna PhD in Philology, Associated Professor, Head of the department of foreign languages and cross-cultural communication, Faculty of training of foreign citizens, S. Kuznets Kharkiv National University of Economics, Kharkiv, <https://orcid.org/0000-0002-9158-6304>

Kovalova Kaleriia Leontiivna PhD in Philology, Associated Professor, Department of Foreign Languages and Cross-Cultural Communication, Faculty of Training Foreign Citizens, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Kharkiv, <https://orcid.org/0000-0001-6718-8034>

Bezugla Iryna Valentinivna Senior lecturer of the department of foreign languages and cross-cultural communication, Faculty of training foreign citizens, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Kharkiv, <https://orcid.org/0000-0002-6285-2060>

THE IMPACT OF TRANSLATION ON INTERCULTURAL COMMUNICATION: ASPECTS OF PHILOLOGY AND LINGUISTICS

Abstract. This paper examines the impact of translation on intercultural communication from the perspective of philology and linguistics. The study focuses on the role of translation in promoting mutual understanding between different cultures and languages. The expression «intercultural communication», somewhat outdated and up-to-date, acquires its full meaning in the study of translation in intercultural communication. The purpose of this study is to develop an axis of reflection, the hypothesis of which can be formulated under the following heading: translation of languages is translation of cultures. The fundamental problem of this research is the status of linguistics and philology in relation to the textual object. In fact, the apparatus of translation determines the socio-cultural level from which the source text originates in a paradoxical retrospective way. It also raises the question of whether it is possible to translate the unspoken, and especially the cultural implicit. The study also draws attention to the role of the translator as a mediator between cultures and the importance of his or her linguistic and cultural competences. It also examines translation methods and strategies that contribute to the preservation of meaning and effective intercultural communication. These various reflections lead to the expansion of linguistic issues to the philosophical question of the relationship between translation and intercultural communication. The paper defines translation as a paradigm of intercultural communication and as a reflexive tool for critical analysis of modernity. In addition, the paper analyses the influence of linguistic, cultural and social factors on the translation process and its results. The article discusses the problems that arise when transferring ideas, concepts and cultural nuances from one language to another, as well as the importance of taking into account the context and specifics of each culture. The article concludes that translation has an impact on intercultural communication by helping to reduce barriers between languages and cultures. Taking into account the philological and linguistic aspects of translation is key to ensuring the accuracy and effectiveness of communication between different cultures.

Keywords: translation operation, interdisciplinary communication, intercultural communication facilitators, language competence, cultural competence, translation strategies.

Постановка проблеми. Концепцію міжкультурної комунікації посилює полеміка. Насамперед ідеться про значення перекладу в цьому аспекті та про прийняття перекладу як об'єкта в конкретних межах реальної ситуації міжкультурної комунікації. Переклад і міжкультурна комунікація вивчається в «полі» двомовних груп і різних культур. У дещо розширеному розумінні того, що лежить в основі перекладу, переклад може бути предметом дослідження, зокрема, лінгвістики й філології.

Завдяки лінгвістичним засобам і філологічним навичкам можна побачити, як переклад суттєво втручається в динаміку двомовної групи, у межах якої він функціонує.

Переклад повинен бути концептуально переорієнтований на його основне значення, тобто перевизначений як операція лінгвістичного переносу, що лежить в основі багатомовної комунікації. У той же час бачимо, що класично встановлена межа між перекладом (*stricto sensu*), який має стосуватися лише письмових текстів (лінгвістичні засоби), і так званим «усним перекладом» (навички філолога) стає розмитотою. Не кажучи вже про термінологічну боротьбу, що фактично належить до соціально-професійної ієрархії.

Тому в контексті представленої роботи аналіз направлено на визначення впливу перекладу на міжкультурну комунікацію за допомогою лінгвістики та філології, які виступають у ролі фасилітаторів міжкультурної комунікації та самого перекладу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Під перекладом розуміють: саму операцію перекладу, результат цієї операції, готовий продукт. Аналіз процесу перекладу й тексту, що перекладається, як невід'ємної частини перекладознавства, пояснює труднощі, з якими зіштовхуються фахівці, коли вони намагаються дати лаконічне визначення перекладу: художній (літературний переклад текстів), наукові чи технічні тексти. Переклад, як процес, з одного боку, є частиною коду лінгвістики, а з іншого – це наукова операція, «ремісничка місія» філології [1, с. 328]. На думку Б. Ташпулатович, переклад сприяє міжкультурній комунікації, загальнонавчаних творів шляхом традицій та інновацій. Увічнюючи творчість, переклад збагачує сферу комунікації ідеями й літературними темами, а також темами, ресурсами творчості й мови; він розвиває мотивацію до читання і забезпечує доступ до фундаментальних творів загальнолюдської культури [2].

Проблематика перекладу, яку вивчає перекладознавство, дуже широка, починаючи від практичних питань до естетичних рішень. Вірний переклад, твір за твором, виходить за межі перекладу, стаючи версією на задану тему, яка може конкурувати з оригіналом або перевершити його [3, с. 400]. Саме правильні переклади, за словами С. Квінсі, забезпечують інформаційну й смислову еквівалентність, але не завжди наближаються до художнього генія автора [4].

Переклад художніх текстів має на меті відтворити прекрасне в мові перекладу, переклад наукових текстів – ретранслює істини, прагматичні переклади, здійснені синхронно, повинні бути інтегровані в епоху [5, с. 113].

Журналістський переклад може стосуватися літератури, теорії культури, теорії перекладу. Він швидкий, актуальний, має справу з політичними, економічними, культурними, соціальними подіями та невиправдано вважається легшим [6].

Полікультурність перекладача не є природним наслідком того, що перекладач є сучасником авторів і подій, про які розповідається. Щоб набути її, перекладач вдається до тематичного дослідження, текстового аналізу, термінологічної документації тощо, з метою точної передачі змісту, комплексної вірності, як форми, так і змісту, стилю, наміру й ефекту. Це все вказує на невід’ємність лінгвістики та філології в перекладі.

Мета статті – рефлексивне дослідження «культурного перекладу та перекладу культур», вивчення лінгвістики та філології в межах міжкультурної комунікації.

Виклад основного матеріалу. **Обов’язок перекладача** – уникати погрішностей, оминати «прекрасне зрадливе», яке так не люблять і критикують, незважаючи на так звані благородні наміри перекладачів [7]. У цьому ракурсі очевидно, що існує тісний зв’язок між перекладом, лінгвістичною та філологією, націлені на усунення цих погрішностей перекладу.

Філологія і лінгвістика відіграють важливу роль під час перекладу, впливаючи на якість й ефективність комунікації між мовами та культурами.

Ось декілька аспектів, у яких філологія і лінгвістика впливають на переклад (табл. 1):

Таблиця 1

<i>Вплив на переклад філології і лінгвістики</i>	
Розуміння мовних структур	Філологія і лінгвістика допомагають перекладачам розуміти мовні структури та граматику цільової мови. Це включає знання про лексику, синтаксис, фонетику та морфологію мови. Розуміння цих аспектів допомагає перекладачам знайти відповідні еквіваленти між мовами та передати смислове навантаження тексту.
Культурна компетенція	Філологія і лінгвістика вивчають культурні аспекти мови, що впливають на її вживання та розуміння. Перекладачі повинні розуміти культурні нюанси й контекст, щоб передати правильний зміст й інтенцію автора. Вивчення культурних аспектів допомагає перекладачам уникати неправильного тлумачення і зберігати культурну специфіку тексту.
Використання стратегій перекладу	Філологія і лінгвістика надають різні стратегії та методи перекладу, які допомагають забезпечити точність й ефективність комунікації. Це можуть бути стратегії еквівалентності, адаптації, локалізації й інші. Вивчення цих стратегій допомагає перекладачам знайти найкращий спосіб передачі смислу й напрям тексту.
Урахування контексту	Філологія і лінгвістика наголошують на важливості врахування контексту під час перекладу. Розуміння контексту допомагає перекладачам зрозуміти ситуацію, у якій використовується мова, і вибрати відповідні перекладацькі рішення.
Постійне навчання і підтримка	Філологія і лінгвістика – галузі знань, які постійно розвиваються, тому перекладачам важливо постійно оновлювати свої знання та використовувати нові методи й підходи. Філологія і лінгвістика дають змогу перекладачам удосконалювати свої навички й удосконалювати якість своєї роботи.

Таблиця: власна розробка автора

Секрети успіху правильного перекладу полягають у точності й відсутності перебільшень. Проблеми абсолютного потенціалу тексту до перекладу (особливо у випадку перекладу поезії), пов'язані або з різною

структурою мов, яку називають мовним бар'єром, або з психосоціально-етнічними реаліями.

Це, так звані міжкультурні перешкоди, які вказують на підвищену складність перекладу, у разі, якщо відсутня система етнографічного опису відмінностей між світоглядом і поведінкою в різних лінгвістичних просторах.

Суто лінгвістичну перешкоду можна подолати різними способами. Таким чином, переклад стає невпинним пошуком найбільш еквівалентного повідомлення, яке потрібно передати з однієї мови на іншу. І саме в цьому полягає правильність перекладу.

Важливий аспект теорії і практики перекладу, без якого переклад не є перекладом, є ключовим поняттям у перекладознавчій думці, саме тому воно має безліч формул і значень. Правильність і завершеність – поняття нероздільні.

Взаємозалежність неможливо ігнорувати, друге визначає перше. В аспекті нерозривності теорії перекладу з лінгвістикою і філологією роботу направлено на наукову рефлексію на такі дослідницькі питання:

1. Кому повинен бути вірним перекладач: мові оригіналу, мові перекладу чи об'єкту перекладу?
2. У чому полягає складність міжкультурного перекладу?
3. Чи є задум автора без урахування лінгвістичних і філологічних стандартів ефективним для міжкультурного перекладу?

Отже, кодекс ефективного перекладу загалом є спільним для різних типів перекладу, але варіюється в нюансах від одного перекладача до іншого. Так, Н. Бакіч-Міріч уважає, що обов'язок перекладача – не відходити надто далеко від автора. Цей принцип був актуальним у XVI столітті, коли переклад сприймався як небезпека й перешкода для розвитку оригінальної місцевої літератури [8, с. 557]. Сьогодні вважається, що перекладати правильно означає перекладати не надто буквально, не надто вільно, не надто «по рабськи», не надто інтерпретувати, щоб поважати статус і роль перекладу як акту комунікації [9, с. 331]. Переклад – це те, чого хоче перекладач, добровільно чи мимоволі, свідомо чи несвідомо [10].

Коли в перекладі використовуються лише літературні принципи епохи, то виходять лише імітації, які не схожі ані на оригінал (ні за стилем, ні за задумом), ані на манеру автора, який є прикладом для наслідування.

Ідентичність у перекладі стосується змісту й ефекту, що створюється, і ґрунтується на еквівалентності змісту [11]. Єдиний переклад, безумовно, ілюзорний, оскільки вірність значенню

досягається відповідно до низки факторів, між якими створюється симбіоз. Тому переклад у міжкультурній комунікації також підіймає питання суб'єктивності перекладача (можливі множинні переклади після множинних прочитань), стратегії перекладу (буквальний, вільний, інтерпретаційний та адаптивний), історією і впливом часової та культурної дистанції між вихідним текстом і текстом перекладу, і перекладеним текстом (що призводить до множинних перекладів, які можуть мати або не мати інших варіацій або проміжних версій), внутрішні переклади (через лінгвістичні та культурно-лінгвістичні, та культурні обмеження, а також еволюцією вихідної мови), функціональністю типу тексту, що перекладається (що вимагає специфічного застосування перекладацьких стратегій: поетичний або розважальний переклад, технічний переклад, популяризаторський переклад тощо), середовище (культурне та мовне середовище оригіналу й перекладу) [12, с. 169].

Назва науки, що вивчає переклад на всіх його етапах, відрізняється в перекладацьких школах, перекладачів, залежно від об'єктів дослідження і мети дисципліни. У широкому сенсі переклад нерозривний з: теорією перекладу, лінгвістикою і філологією.

Визначення меж впливу цих дисципліни на міжкультурну комунікацію налічує понад дві тисячі років, а перекладацька критика, яка є результатом симбіозу цих наук, народжується разом з перекладом [13].

Вплив лінгвістики на переклад визначають з точки зору вчення про мову, як дію і практику перекладу з використанням лінгвістичних засобів. У той час як філологія описує практику, навчає власне перекладу. Тобто, переклад має два типи референтів: з одного боку лінгвістику, а з іншого – філологію. Лінгвістика є рефлексивною дисципліною і, як і всі гуманітарні науки, пропонує не непорушні пояснення, а інтерпретації. У цьому питанні І. Роберт І. Скрійвер, Дж. Уріл звертають увагу на різні значення, які можуть набувати лексичні відповідники. Автори також стверджують, що лінгвістика, залучена в теорію перекладу, має кілька функцій: нормативну, описову, функціональну й продуктивну [14].

Отже, аспект впливу лінгвістики на переклад і міжкультурну комунікацію полягає в її потенціалі реагувати на проблеми, що виникають у перекладацькій практиці, а саме: вивчати способи перекладу тексту, а не порівнювати перекладені тексти.

Б. Томпсон, С. Робертс, Г. Луп'ян визначають перекладознавство як рефлексію перекладу над самим собою, підкреслюють різницю між

лінгвістикою в перекладі й філології як адаптацію перекладача. Отже, епістемологія перекладацького дискурсу направляє нас насамперед до міждисциплінарного трикутника перекладу, лінгвістики й філології [15]. До цього слід додати доповнення соціальних наук, які надають інформацію, необхідну для завершення конкретної і поглибленої семантики.

Професія перекладача складна й вимагає навиків полікультурності. Одномовна система не дає релевантних рішень для текстових еквівалентностей, оскільки неможливо встановити повний перелік еквівалентностей між двома мовами, так само, як неможливо вичерпно перелічити мову або людське мислення.

Переклад і філологія має на меті систематизувати набір понять і принципів, згідно з якими здійснюється переклад для того, щоб передбачити перекладацькі проблеми й полегшити сам процес перекладу, відштовхуючись від навичок перекладача.

Філологія в межах міждисциплінарності, як і всі дисципліни гуманітарних наук, має особливу цінність, вона аж ніяк не менш цінна ніж точні науки, і не менш необхідна для розвитку науки й цивілізації.

Широкий розвиток перекладознавства зумовлено зростанням кількості перекладів, пов'язаними з потребами комунікації в нестабільному світі. Як і будь-яка форма комунікації, переклад є складним видом діяльності. В основі перекладу лежить міжкультурний контекст, який створює систему динамічної та відкритої еквівалентності. Ось чому лінгвістика повинна забезпечувати єдину культуру, яка виходить за межі лінгвістики, а філологія повинна розв'язувати такі завдання: ідентифікувати й систематизувати проблеми, пов'язані з культурологією, яку визначають як культурну інформацію, яка часто є складною для перекладу; збагачувати мову, як спосіб передачі інформації, досягнення універсальної акультурації та забезпечення міжкультурних зв'язків.

Переклад відображає не лише культуру мови оригіналу, тобто дух народу оригіналу, а й культуру мови перекладу, а також її ставлення до інших культур, понять, ідей, явищ. У зв'язку із цим, застосовуючи порівняльно-культурологічний процес, можна виявити класифікацію висловлювань, що несуть інформацію, і знайти можливе вирішення перекладацьких проблем.

Перекладачі впливають на сприйняття тексту й передають свої власні культурні переконання, цінності та погляди через вибір лексики, граматичних структур і стилю.

Коли перекладачі переносять текст з однієї мови на іншу, вони зіштовхуються з викликами, пов'язаними з різницею в культурних концепціях, менталітеті й способах вираження. Вони вирішують, як найкраще передати зміст й емоції автора, ураховуючи культурні особливості мови перекладу й аудиторії, до якої вони звертаються.

Крім того, культура мови перекладу відображається у: виборі термінології, уживанні метафор, культурних аналогій та ідіом. Це може вплинути на сприйняття і розуміння тексту читачами, які належать до різних культур.

Культура мови перекладу також може відобразити ставлення до інших культур. Перекладачі можуть свідомо або несвідомо впроваджувати свої власні стереотипи, уявлення в перекладений текст.

Тому перекладачі повинні бути свідомими відповідно до своєї культурної приналежності, а також бути відкритими до сприйняття і розуміння інших культур. Це дає змогу забезпечити більш точний, адекватний і культурно чутливий переклад.

Вихідна культурна атмосфера творчої епохи й цільова культурна атмосфера, характерна для епохи перекладу та рецепції, впливатимуть на мову внутрішнього перекладу, що призводить до лінгвістичних змін.

Оскільки переклад – це не мова, а прояв мови, стиль автора, перекладач прагне передати індивідуальний стиль, персоналізовану версію мови оригіналу.

Варто згадати, що феномен перекладу є надто складним, щоб його можна було зафіксувати в чітких схемах. Переклад – це акт культури, у якому перекладач говорить від імені іншого, полегшуючи розуміння чужої культури, але не замінюючи перекладом історичного й культурного досвіду автора.

Отже, крім багатозначності, він має на меті передати більш-менш натхненне відтворення того, що вважається майже неможливим перекласти одну вихідну культурну систему на іншу цільову. Від протистояння культурним, морфологічним та синтаксичним особливостям вихідного тексту, перекладач не завжди виходить переможцем із протистояння з культурними імпліцитними намірами автора.

Зіткнувшись з актом відтворення, перекладач зрештою, іноді мимоволі, змінює на свій лад версію вихідного тексту.

Опір перекладу загалом пов'язаний з міжкультурним діалогом. Суттєва різниця між написанням і перекладом також полягає у виправданості розкриття невимовної культурної атмосфери твору. У той час як між культурами мов у перекладацьких відносинах існують також «тіньові» зони.

Міжкультурна комунікація і переклад мають нерозривний зв'язок і важливі у сприянні взаєморозумінню та комунікації між різними культурами.

Перекладач повинен володіти культурною чутливістю, мати глибоке розуміння культур, з яких походять текст і цільова аудиторія. Урахування культурних нюансів і контексту допомагає забезпечити точність, адекватність і культурну відповідність перекладу. Крім того, переклад впливає на сприйняття тексту й сприяє взаємодії між різними культурами. Він створює мостик між різними мовами й культурами, дозволяючи людям з різних культур спілкуватися і розуміти один одного.

Важливість мовних і культурних компетенцій є невід'ємною частиною перекладацької діяльності. Перекладачі повинні мати глибокі знання мови оригіналу й мови перекладу, а також розуміти культурні особливості. Це дає змогу їм знайти найкращі перекладацькі рішення і забезпечити ефективну міжкультурну комунікацію. У цьому аспекті переклад відображає не лише культуру мови оригіналу, а й культуру мови перекладу та її ставлення до інших культур. Вивчення нових методів і підходів у філології та лінгвістиці допомагає перекладачам покращувати якість своєї роботи й ефективність міжкультурної комунікації.

Узагальнюючи, вплив перекладу на міжкультурну комунікацію слід додати, що в симбіозі вони є важливими елементами взаєморозуміння та комунікації між різними культурами. Урахування культурних нюансів, мовних і культурних компетенцій перекладу є формулою правильного перекладу.

Висновки. Переклад між спорідненими мовами підкреслює динамічну еквівалентність у самому перекладі, яку орієнтовано на одержувача цільового тексту, і здійснюється відповідно до напрямку очікувань реципієнта. Цей підхід підкреслює зв'язок між перекладом як лінгвістичною діяльністю і проблемами культурного й соціального контексту, взаємозв'язку між мовою, особливо лексикою, і «матеріальною» культурою, співвідношення мови й соціального контексту їх відображення в перекладі.

Перспектива опису взаємовідносин між лінгвістикою, філологією і перекладознавством фокусується як на лінгвістичних, так і на екстралінгвістичних зв'язках, що існують між мовами перекладу.

Міждисциплінарне представлення представленої теми є логічним і природним завдяки статусу, якого набув переклад у межах міжкультурної комунікації. Переклад є одним із найпоширеніших

засобів комунікації та спілкування, що втілює в усіх мовних просторах те, що є поза ними.

Отже, метою перекладу в межах міжпредметних досліджень є розуміння культури та зумовлені цією культурою нові версії творів – переклади, адже інтенція культури – це функціональна структура, яка є зовнішньою щодо об'єктів і яка регулює використання мови.

Література:

1. Köksal O., Yürük N. The role of translator in intercultural communication. *International Journal of Curriculum and Instruction*, 12(1). 2020. 327-338. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>
2. Tashpulatovich B. M. The Role of Translation in Intercultural Communication. *Central Asian Journal of Literature, Philosophy and Culture*, 3(6). 2022. 26-31. <https://www.cajlpc.centralasianstudies.org/index.php/CAJLPC/article/view/374>
3. Albir A. H. Translation competence and its acquisition. In F. Alves & A. Jakobsen (Ed.), *The Routledge Handbook of Translation and Cognition*. 2020. (pp. 389–414). London: Routledge. <https://doi.org/10.2991/assehr.k.220504.085>
4. Quinci C. *Translation competence: theory, research and practice*. Taylor & Francis. 2023. <https://doi.org/10.4324/9781003227298>
5. Albir P. G. A. H., Galán-Mañas A., Kuznik A., Olalla-Soler C., Rodríguez-Inés P., Romero L. Translation competence acquisition. Design and results of the PACTE group's experimental research. *The Interpreter and translator trainer*, 14(2). 2020. 95–233. <https://doi.org/10.1080/1750399X.2020.1732601>
6. Beeby A., Rodríguez M. F., Fox O., Albir A. H., Neunzig W., Orozco M., Romero L. Building a translation competence model. In A. Fabio (Ed.), *Triangulating translation*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. 2003. <http://digital.casalini.it/9789027296047>
7. Hauer B., Kondrak G. Synonymy = translational equivalence. 2020. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2004.13886>
8. Bakić-Mirić N. Introducing Translation as Intercultural Communication. *Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes*. 2021. 557-557. https://www.researchgate.net/publication/350411990_Introducing_translation_as_intercultural_communication
9. Carrasco Flores J. A. Analysing English for translation and interpreting materials: skills, sub-competences and types of knowledge. *The Interpreter and Translator Trainer*, 15(3). 2021. 326–342. <https://doi.org/10.1080/1750399X.2019.1647920>
10. Esmail R., Hanson H. M., Holroyd-Leduc J., Brown S., Striffler L., Straus S. E., Clement F. M. A scoping review of full-spectrum knowledge translation theories, models, and frameworks. *Implementation Science*, 15(1). 2020. Article 11. <https://doi.org/10.1186/s13012-020-0964-5>
11. Floccia C., Delle Luche C., Lepadatu I., Chow J., Ratnage P., Plunkett K. Translation equivalent and cross-language semantic priming in bilingual toddlers. *Journal of Memory and Language*, 112. 2020. Article 104086. <https://doi.org/10.1016/j.jml.2019.104086>
12. García Á. M. The opportunities of epistemic pluralism for Cognitive Translation Studies. *Translation, Cognition & Behavior*, 2(2). 2019. 165–185. <https://doi.org/10.1075/tcb.00021.mar>

13. Ramírez-Polo L., Vargas-Sierra C. Translation technology and ethical competence: an analysis and proposal for translators' training. *Languages*, 8(2). 2023. Article 93. <https://doi.org/10.3390/languages8020093>

14. Robert I. S., Schrijver I., Ureel J. J. Measuring translation revision competence and post-editing competence in translation trainees: methodological issues. *Perspectives*. 2022. <https://doi.org/10.1080/0907676X.2022.2030377>

15. Thompson B., Roberts S. G., Lupyan G. Cultural influences on word meanings revealed through large-scale semantic alignment. *Nature Human Behaviour*, 4(10). 2020. 1029–1038. <https://doi.org/10.1038/s41562-020-0924-8>

References:

1. Köksal, O., & Yürük, N. (2020). The role of translator in intercultural communication. *International Journal of Curriculum and Instruction*, 12(1), 327-338. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

2. Tashpulatovich, B. M. (2022). The Role of Translation in Intercultural Communication. *Central Asian Journal of Literature, Philosophy and Culture*, 3(6), 26-31. <https://www.cajlpc.centralasianstudies.org/index.php/CAJLPC/article/view/374>

3. Albir, A. H. (2020). Translation competence and its acquisition. In F. Alves & A. Jakobsen (Ed.), *The Routledge Handbook of Translation and Cognition* (pp. 389–414). London: Routledge. <https://doi.org/10.2991/assehr.k.220504.085>

4. Quinci, C. (2023). *Translation competence: theory, research and practice*. Taylor & Francis. <https://doi.org/10.4324/9781003227298>

5. Albir, P. G. A. H., Galán-Mañas, A., Kuznik, A., Olalla-Soler, C., Rodríguez-Inés, P., & Romero, L. (2020). Translation competence acquisition. Design and results of the PACTE group's experimental research. *The Interpreter and translator trainer*, 14(2), 95–233. <https://doi.org/10.1080/1750399X.2020.1732601>

6. Beeby, A., Rodríguez, M. F., Fox, O., Albir, A. H., Neunzig, W., Orozco, M., ... & Romero, L. (2003). Building a translation competence model. In A. Fabio (Ed.), *Triangulating translation*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. <http://digital.casalini.it/9789027296047>

7. Hauer, B., & Kondrak, G. (2020). Synonymy = translational equivalence. *arXiv preprint arXiv:2004.13886*. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2004.13886>

8. Bakić-Mirić, N. (2021). Introducing Translation as Intercultural Communication. *Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes*, 557-557. https://www.researchgate.net/publication/350411990_Introducing_translation_as_intercultural_communication

9. Carrasco Flores, J. A. (2021). Analysing English for translation and interpreting materials: skills, sub-competences and types of knowledge. *The Interpreter and Translator Trainer*, 15(3), 326–342. <https://doi.org/10.1080/1750399X.2019.1647920>

10. Esmail, R., Hanson, H. M., Holroyd-Leduc, J., Brown, S., Striffler, L., Straus, S. E., ... & Clement, F. M. (2020). A scoping review of full-spectrum knowledge translation theories, models, and frameworks. *Implementation Science*, 15(1), Article 11. <https://doi.org/10.1186/s13012-020-0964-5>

11. Floccia, C., Delle Luche, C., Lepadatu, I., Chow, J., Ratnage, P., & Plunkett, K. (2020). Translation equivalent and cross-language semantic priming in bilingual toddlers. *Journal of Memory and Language*, 112, Article 104086. <https://doi.org/10.1016/j.jml.2019.104086>

12. García, Á. M. (2019). The opportunities of epistemic pluralism for Cognitive Translation Studies. *Translation, Cognition & Behavior*, 2(2), 165–185. <https://doi.org/10.1075/tcb.00021.mar>
13. Ramírez-Polo, L., & Vargas-Sierra, C. (2023). Translation technology and ethical competence: an analysis and proposal for translators' training. *Languages*, 8(2), Article 93. <https://doi.org/10.3390/languages8020093>
14. Robert, I. S., Schrijver, I., & Ureel, J. J. (2022). Measuring translation revision competence and post-editing competence in translation trainees: methodological issues. *Perspectives*. <https://doi.org/10.1080/0907676X.2022.2030377>
15. Thompson, B., Roberts, S. G., & Lupyan, G. (2020). Cultural influences on word meanings revealed through large-scale semantic alignment. *Nature Human Behaviour*, 4(10), 1029–1038. <https://doi.org/10.1038/s41562-020-0924-8>